

Jak wykorzystać obraz do rozwijania umiejętności językowych uczniów?

mgr Agnieszka Grudzińska

grudzinska@womczest.edu.pl

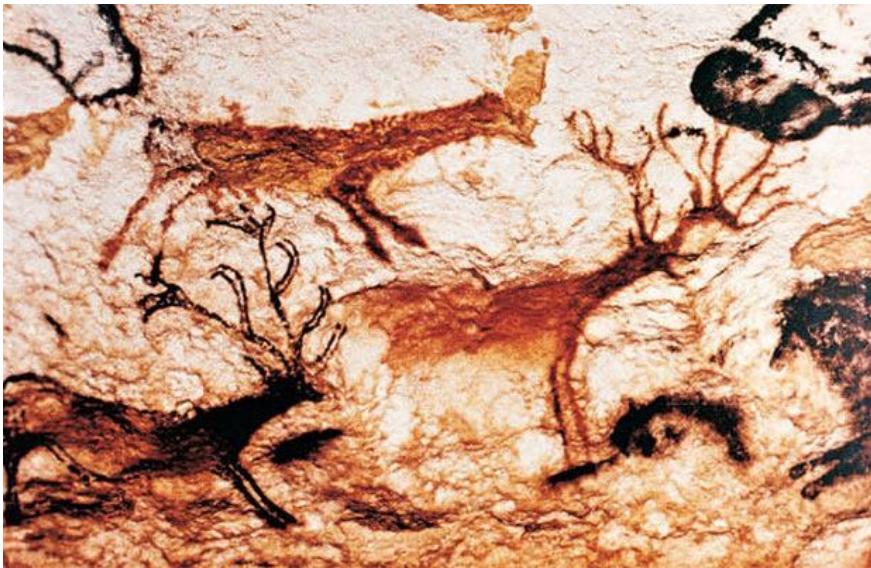
Podstawowe kierunki polityki oświatowej państwa:

- **Wdrażanie nowej podstawy programowej kształcenia ogólnego.**
 - Podniesienie jakości edukacji matematycznej, przyrodniczej i informatycznej.
 - Bezpieczeństwo w Internecie. Odpowiedzialne korzystanie z mediów społecznych.
 - Wprowadzenie doradztwa zawodowego do szkół i placówek.
- **Wzmacnianie wychowawczej roli szkoły.**
 - Podnoszenie jakości edukacji włączającej w szkołach i placówkach systemu oświaty.

- Jakiej funkcji pełni obraz na lekcjach języka polskiego.
- Metody twórczego myślenia w pracy z obrazami.
- Odbiór tekstów kultury oraz kształcenie językowe nowej podstawie programowej.
- Przykłady wykorzystania obrazu na lekcjach języka polskiego w celu rozwijania umiejętności językowych uczniów.

Kultura obrazkowa i jej skutki

- „Historia ludzkości zaczęła się od obrazków (rysunki naskalne w Altamirze, w Australii, w Lascaux) i kończy się obrazkami (televizja, internet).” (Ryszard Kapuściński)
- Historia zatoczyła krąg.

- Dominujący środek wyrazu to obraz.
- Ma decydujący wpływ na kształt wrażliwości odbiorcy.

Cechy:

- Brak bariery językowej (dzieła malarskie mają zdecydowaną przewagę nad literaturą: obraz usuwa barierę , którą stanowi język).
- Szybkość przekazu
(„przeczytanie” obrazu zajmuje mniej czasu, efekt „szybkiej konsumpcji”).
- Obraz staje się niezmiernie wdzięcznym materiałem do kształcenia rozmaitych umiejętności.

W edukacji polonistycznej sięganie po dzieła malarskie ma bogatą tradycję:

- pomagają one **wprowadzać ucznia w świat kultury**,
- **bogacą wiedzę** ucznia,
- umożliwiają kształtowanie **umiejętności odbioru** i wartościowania zjawisk kultury.
- są ważnym instrumentem w rozwijaniu **umiejętności opisywania**,
- pobudzają **wyobraźnię** oraz sprzyjają kreowaniu postaw badawczych.
- sztuka jest istotnym **kontekstem** w interpretacji utworów literackich.
- na podstawie poznawanych tekstów kultury omawia się **ponadczasowe wartości** i uniwersalne zagadnienia egzystencjalne. Dzięki temu – między innymi – uczeń może **kształtować swoją tożsamość**.

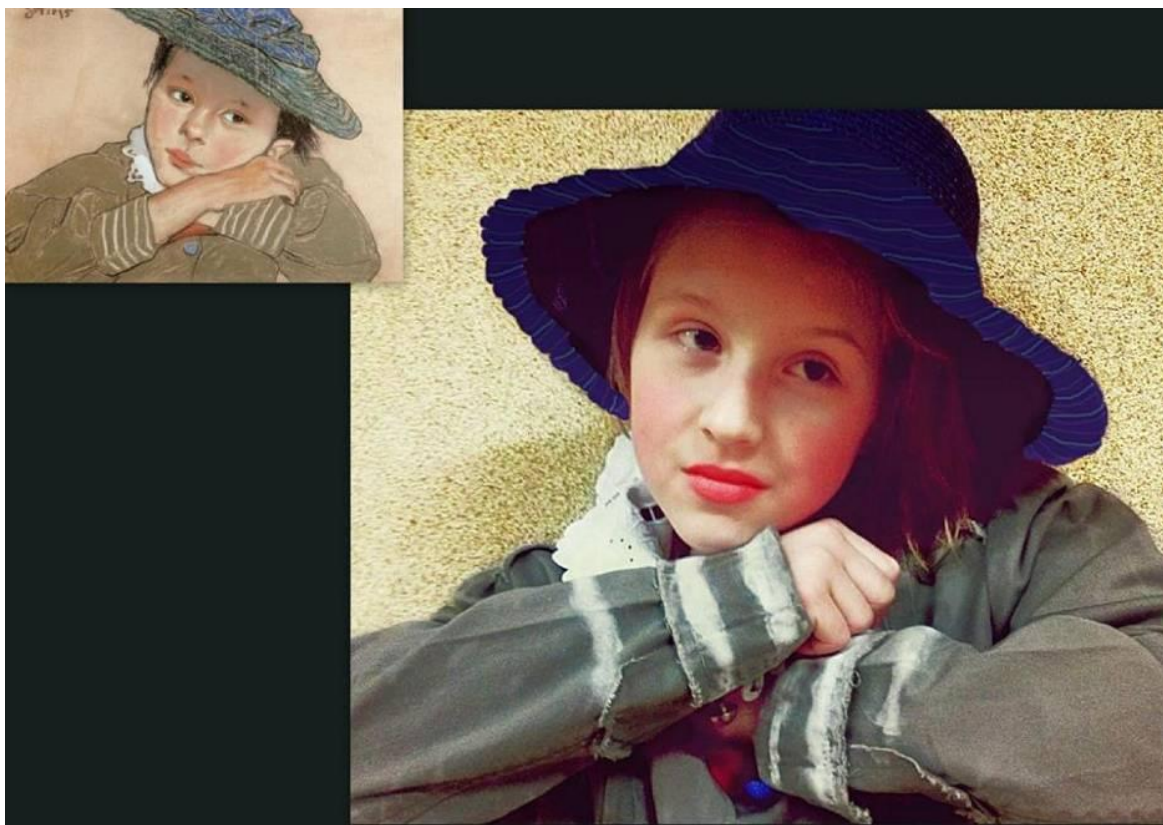
Sztuka – a w szczególności malarstwo – może być obecna w praktyce szkolnej na wiele sposobów. Zdaniem Iwony Morawskiej **obraz może pełnić następujące funkcje:**

- - **motywacyjną** – przejawia się ona, kiedy przekaz ikoniczny umożliwia dostrzeżenie **korelacji** motywów, tematów, idei w plastyce i literaturze, sprzyja porównywaniu sposobów wyrażania podobnych problemów **przy pomocy „alfabetów”** poszczególnych sztuk; **umożliwia refleksję** nad tradycją kulturową, **inspiruje uczniów** do własnych działań twórczych;
- - **kreacyjno-ekspresyjną** – obrazy **rozbudzają wyobraźnię ucznia**, nakłaniają do przemyśleń, wywołują rozmaite **przeżycia**, jednocześnie są okazją do odczytania znaczeń **symboli, archetypów** funkcjonujących w kulturze; dzięki tej funkcji uczniowie mogą **wyrażać opinie, werbalizować emocje, dyskutować** na temat problemów wywołanych przez oglądany obraz;

Żywe obrazy – uczniowie SP nr 12 w Pile

– motywacyjna i kreatywno – ekspresyjna funkcja obrazu malarskiego

- - **poznawczą** – malarstwo jest traktowane jako źródło wiedzy na temat człowieka, egzystencji, wartości; uczeń dzięki temu może podjąć refleksję zarówno na temat minionych czasów, jak i współczesności;
- - **lekturową** – dzieła malarskie obecne w praktyce szkolnej występują w charakterze autonomicznych tekstów kultury i są przeznaczone do odczytania, podobnie jak utwory literackie; dzięki tej funkcji uczeń nabywa doświadczenie w rozumieniu dzieła na różnych jego płaszczyznach, zwłaszcza symbolicznej;
- - **kontekstową** – dotyczy ona dzieł malarskich, które są przywoływane jako kontekst interpretacyjny omawianych tekstów literackich; są to działania często niezbędne dla prawidłowego i pełnego odczytania i zrozumienia, nierzadko też stanowią okazję do poszerzenia wiedzy, gdyż sytuują lekturę w szerszej perspektywie estetycznej;
- - **ilustracyjną** – jest to sytuacja bardzo często wykorzystywana w konstrukcji podręczników szkolnych, kiedy teksty literackie sąsiadują z przekazami ikonicznymi; pozwalają uczniom kojarzyć zjawiska kulturowe, dostrzegać ich korelację.

**Co można zatem zaproponować uczniom, aby
wykorzystać ich skłonność i gotowość do odbierania
obrazu?**

Metody twórczego myślenia w pracy z obrazami wg Eduarda de Bono

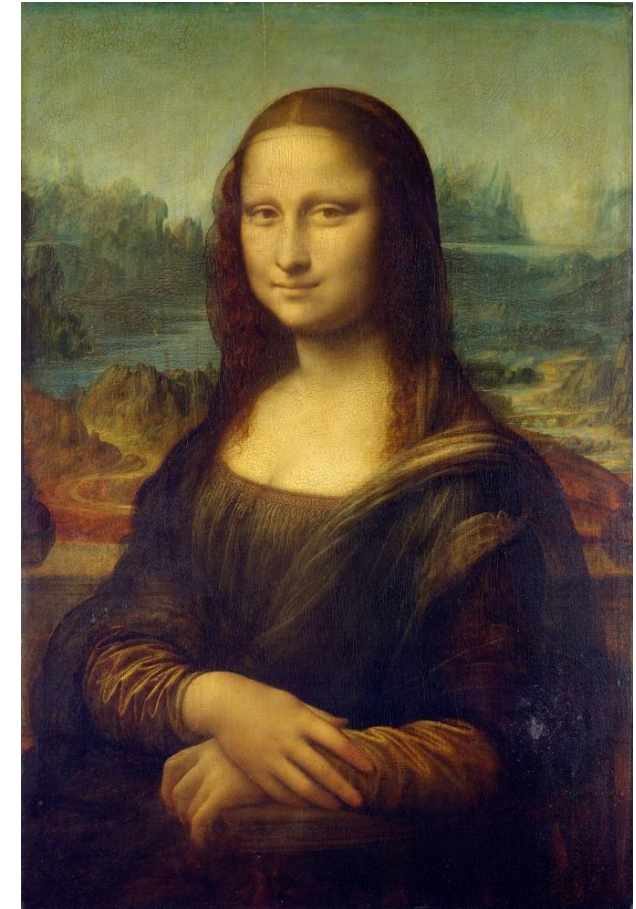
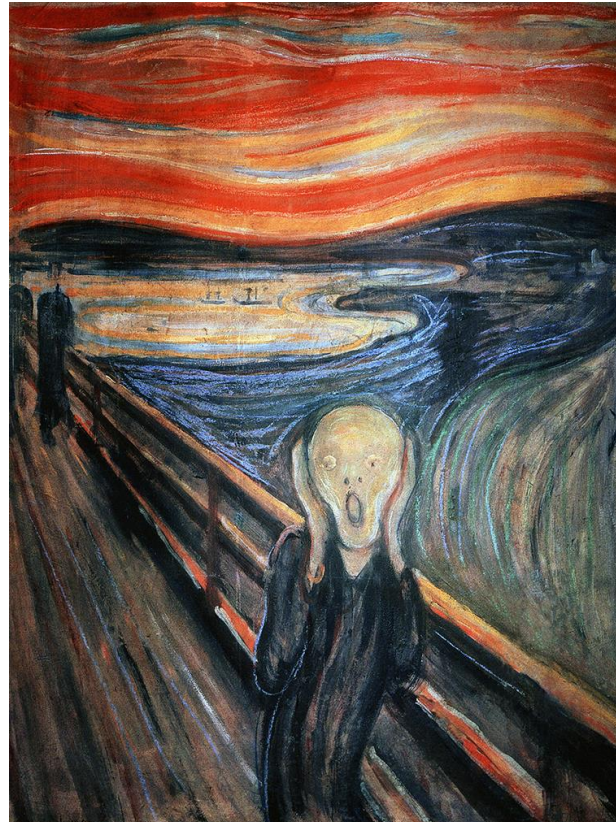
- **IPW – Inne Punkty Widzenia** – wyobrażamy sobie, że jesteśmy kimś innym;
- ✓ -umiejętność rozumienia ludzi, rozpoznawania ich charakterów, motywów postępowania;
- ✓ - pogłębienie zrozumienia uczuć, myśli, postaw bohaterów obrazów;
- Co czują i myślą bohaterowie obrazu Pietera Bruegla „Zima”?
- Napisz dialog bohaterów obrazu Franza Halsa „Bankiet oficerów św. Jerzego”.

Metody twórczego myślenia w pracy z obrazami wg Eduarda de Bono

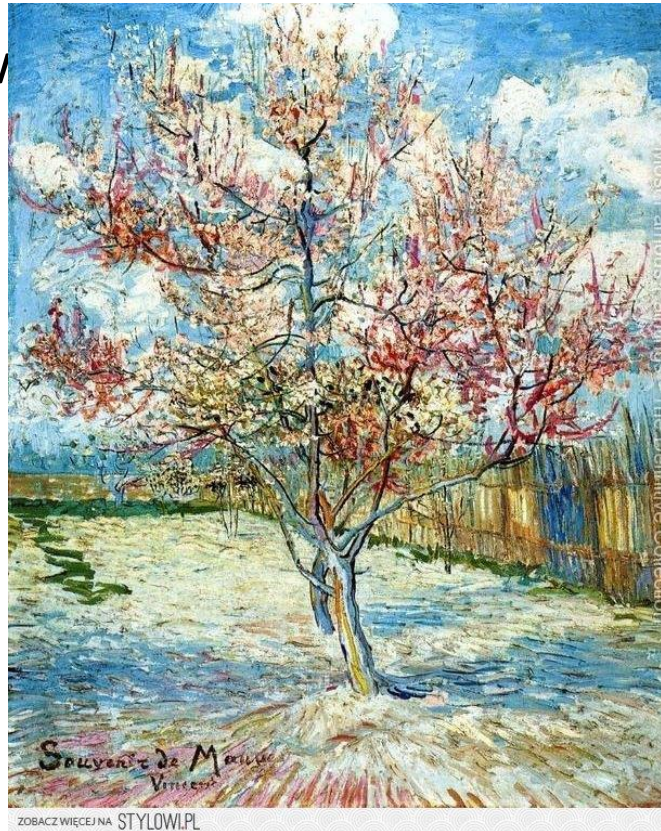
- **AMW – Alternatywy, Możliwości, Wybory** – szukanie równoległych możliwości, wymyślenie jak największej ilości propozycji do wyboru, jak najwięcej odpowiedzi:
- ✓ -pogłębienie zrozumienia głównej idei obrazu
- Co może oznaczać uśmiech Giocondy?
- Co krzyczy bohater obrazu „Krzyk” Edwarda Muncha?

Metody twórczego myślenia w pracy z obrazami wg Eduarda de Bono

- **SiN – Skutki i Następstwa – przewidujemy następstwa działań, wydarzeń, sytuacji;**
- ✓ - uczniowie będą patrzeć na obrazy jak na zatrzymane chwile (ulotne wrażenie, przemijanie ludzi);
- Stwórz kalendarium dalszych losów „Skrzypka” z obrazu Marca Chagalla.
- Opisz, jak wyglądałaby przestrzeń na obrazie Vincenta van Gogha „Kwitnące drzewo brzoskwini” po 10 latach.

Metody twórczego myślenia w pracy z obrazami wg Eduarda de Bono

- **PP – Podstawowe Priorytety – ustalamy, co jest najważniejsze;**
- ✓ - pogłębienie zrozumienia kompozycji;
- Co było priorytetem autora w kompozycji w obrazie Pabla Picassa „Guernica”?

Metody twórczego myślenia w pracy z obrazami wg Eduarda de Bono

- **RCW – Rozważ Wszystkie Czynniki – rozważamy wszystkie aspekty dotyczące treści obrazu; zanim przedstawimy obraz odtwarzamy sytuację, która była początkiem jego powstania**
- ✓ - uczy szerszego spojrzenia (dobra na początek lekcji);
- Np. Chcesz przedstawić niedostrzegalność śmierci Ikara, ale nie chcesz, aby wzrok odbiorcy skupił się na nim.

Metody twórczego myślenia w pracy z obrazami wg Eduarda de Bono

- **ZWI – Zalety, Wady i to, co Interesuje – szukamy zalet i wad obrazu oraz patrzymy na niego bardzo subiektywnie;** (czasem wbrew sobie szukamy zalet i wad);
- ✓ Najlepiej stosować tę metodę do dzieł, które budzą negatywne uczucia, np. obrazy kubistów, abstrakcjonistów, dzieła Tadeusza Kantora, Zbigniewa Beksińskiego;
- Zmusza do pokonania początkowego oporu i szukania czegoś wyjątkowego, ciekawego.

- I. Kształcenie literackie i kulturowe
- 1. Czytanie utworów literackich.
- nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst;
- przedstawia własne rozumienie utworu i je uzasadnia;
- Odbiór tekstów kultury. Uczeń:
- charakteryzuje komiks jako tekst kultury; wskazuje charakterystyczne dla niego cechy;
- rozumie swoistość tekstów kultury przynależnych do: literatury, teatru, filmu, muzyki, sztuk plastycznych i audiowizualnych;
- odnosi treści tekstów kultury do własnego doświadczenia;
- dokonuje odczytania tekstów poprzez przekład intersemiotyczny (np. rysunek, drama, spektakl teatralny);

- **II. Kształcenie językowe**

- **3. Komunikacja językowa i kultura języka.** Uczeń:

- rozpoznaje znaczenie niewerbalnych środków komunikacji (np. gest, mimika, postawa ciała);

- **III. Tworzenie wypowiedzi.**

- **Elementy retoryki.** Uczeń:

- uczestniczy w rozmowie na zadany temat, wydziela jej części,
- rozróżnia i wskazuje środki perswazji, rozumie ich funkcję.

- **Mówienie i pisanie.** Uczeń:

- tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: dialog, opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis, list, sprawozdanie (z filmu, spektaklu, wydarzenia), dedykacja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia, opis przeżyć wewnętrznych, charakterystyka, tekst o charakterze argumentacyjnym;

- **tworzy plan** odtwórczy i twórczy tekstu;
- redaguje **notatki**;
- **opowiada** o przeczytanym tekście;
- rozróżnia **współczesne formy komunikatów** (np. e-mail, SMS) i odpowiednio się nimi posługuje, zachowując zasady etykiety językowej;
- **tworzy opowiadania** związane z treścią utworu, np. dalsze losy bohatera, komponowanie początku i zakończenia na podstawie fragmentu tekstu lub na podstawie ilustracji;
- redaguje **scenariusz filmowy** na podstawie fragmentów książki oraz własnych pomysłów;

- **Kształcenie literackie i kulturowe.**
- **Odbiór tekstów kultury.** Uczeń:
 - wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego, popularnonaukowego lub naukowego;
 - porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie;
 - interpretuje dzieła sztuki (obraz, grafika, rzeźba, fotografia);
 - określa wartości estetyczne poznawanych tekstów kultury;

- **III. Tworzenie wypowiedzi.**
 - **Elementy retoryki.** Uczeń:
 - funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne oraz rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę;
 - gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi; redaguje plan kompozycyjny własnej wypowiedzi;
 - tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję
 - zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie;
 - **Mówienie i pisanie.** Uczeń:
 - tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: recenzja, rozprawka, podanie, życiorys, CV, list motywacyjny, przemówienie, wywiad;
 - wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym: skraca, streszcza, rozbudowuje, parafrazuje;
 - formułuje pytania do tekstu;

Uczeń:

- **tworzy dłuższy tekst pisany lub mówiony** (rozprawka, recenzja, referat, interpretacja utworu literackiego lub fragmentu) zgodnie z podstawowymi regułami jego organizacji, przestrzegając zasad spójności znaczeniowej i logicznej;
- **przygotowuje wypowiedź** (wybiera formę gatunkową i odpowiedni układ kompozycyjny, analizuje temat, wybiera formę kompozycyjną, sporządza plan wypowiedzi, dobiera właściwe słownictwo);
- **tworzy samodzielną wypowiedź argumentacyjną** według podstawowych zasad logiki i retoryki (stawia tezę lub hipotezę, dobiera argumenty, porządkuje je, hierarchizuje, dokonuje selekcji pod względem użyteczności w wypowiedzi, podsumowuje, dobiera przykłady ilustrujące wywód myślowy, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie);

Podstawa programowa w szkole ponadgimnazjalnej

- **publicznie wygłasza przygotowaną przez siebie wypowiedź**, dbając o dźwiękową wyrazistość przekazu;
- **stosuje uczciwe zabiegi perswazyjne**, zdając sobie sprawę z ich wartości i funkcji, wystrzega się nieuczciwych zabiegów erystycznych
- **opracowuje redakcyjnie własny tekst** (dokonuje uzupełnień, przekształceń, skrótów, eliminuje przypadkową niejednoznaczność wypowiedzi, sporządza przypisy);
- wykonuje **różne działania na tekście cudzym** (np. streszcza, parafrazuje, sporządza konspekt, cytuje).

- W praktyce szkolnej – **interpretacja strukturalistyczna** (analiza, poszukiwanie sensu poprzez strukturę utworu).
- **Interpretacja hermeneutyczna** – (odkrywanie „duchowej” treści utworu, „przyswojenie tekstu, nawiązanie z nim dialogu, szukanie prawd, które są dla nas ważne”; cel - rozumienie tekstu poprzez rzeczywistość interpretatora).
- **Umberto Eco:** - intencja dzieła, - intencja autora, - intencja czytelnika.

Od czego zacząć:

- Od **udziału w prostych sytuacjach komunikacyjnych** (uczeń rozpoznaje siebie w kontekście schematu aktu komunikacyjnego: nadawca – odbiorca)
- Od **ćwiczenia różnych form wypowiedzi** inspirowanych obrazem
- Od **komentowania zachowań, symboli**, świata przedstawionego na obrazie
- Od **nazywania i opisywania emocji własnych i cudzych**
- Ćwiczenia: **wchodzenie w role**, konkursy opowiadaczy bajek i mitów,
- Uczeń przygotowuje się do różnych syt. komunikacyjnych, staje przed publicznością, pokonuje tremę, uczy się odpowiednich zachowań.
- **Uczeń dokonuje analizy obrazu (malarstwo, plakat, rzeźba, fotos, zdjęcie, film)**
- **rozwija słownictwo, nazywa emocje, opisuje, ocenia, nazywa swoje odczucia, wrażenia wzrokowe, uczy się pięknie wypowiadać.**

Rozwijanie umiejętności retorycznych poprzez pracę z obrazem

Józef Mehoffer, Dziwny ogród

Zadania:

Uczniowie mówią o swoich wrażeniach na temat tego obrazu

- Co was w tym obrazie zdziwiło?
(Odp.: nagie dziecko, wielka ważka)
- Jakie kolory dominują i dlaczego?
- Jak czulibyście się w tym ogrodzie?
- Dlaczego dziecko jest nagie, dlaczego stoi w świetle, na pierwszym planie?
- Z czym kojarzy się taki ogród i dlaczego?
- Dlaczego ważka jest tak duża?

(rozwijanie kompetencji językowych, własna ocena, nazywanie wrażeń, emocji)

Rozwijanie umiejętności retorycznych poprzez pracę z obrazem

Józef Mehoffer, Dziwny ogród

Stworzenie wspólnej opowieści o ważce

(początek podaje nauczyciel, np. „Do ogrodu wleciała ważka...”)

Każde dziecko dodaje jedno zdanie, nauczyciel podsuwa pomysły, które ukierunkowują opowiadanie

(może być to też forma pracy domowej)

Tworzenie komiksu na podstawie opowiadania

(b. dobry etap przejściowy przed pisaniem opowiadania

– uporządkowanie historii)

lub **napisanie planu opowiadania**

Pisanie opowiadania twórczego.

Rozwijanie umiejętności polonistycznych w pracy z obrazami

W dziwnym ogrodzie księżyc świeci pośród zieleni, a wążkowe liźy spadają z roślinności na fruważące dołem, cieniste chmurki.

W tych liżach, jak w zwierciadle dobra i zła, wążka mogła się przejrzeć i dostrzegła labiryntową strukturę ogrodu. Idąc, a właściwie fruważąc, kamiennymi alejkami ogrodu – labiryntu dotarła do osiołka...

...Wążka poczuła smak klęski, pogodziła się z tym, że na zawsze pozostanie w ogrodzie. Nie uratuje żab, nie znajdzie osiołkowi przyjaciela – pozostawi wszystkich z ich problemami. „W tym ogrodzie jest specyficzna, okropna atmosfera smutku i nieszczęścia” – pomyślała. Nagle wyrwał ją z tych rozmyślań cichutki szloch kobiety. Wążka jeszcze raz postanowiła komuś pomóc, podleciała do płaczącej i usłyszała skargi nieszczęśliwej i samotnej kobiety.

... Wążka doszła do wniosku, że każdy jest kowalem swojego losu, że życie jest labiryntem – pełnym znaków zapytania – jeśli znajdziesz odpowiednią ścieżkę i wyjdiesz z impasu – będziesz szczęśliwy....

Jan Vermeer *Czytająca list*

Konspekt lekcji w klasie IV

Temat: Ludzie listy piszą... Ćwiczenia redakcyjne

- Pokazanie obrazu Vermeera – pytania o wrażenia uczniów:
 - Kto jest przedstawiony na obrazie?
 - W jakiej sytuacji – gdzie się znajduje i co robi?
 - Jak wygląda ta osoba (postawa, mimika itp.) i jej otoczenie?
 - Jaki jest nastrój obrazu i co na niego wpływa?
 - Zwrócenie uwagi na tytuł obrazu – odpowiedź na pytanie, co jest najważniejsze na tym obrazie (najistotniejsza jest czynność czytania listu, obraz nie jest wyłącznie portretem kobiety).

- **Rozmowa na temat listu:**

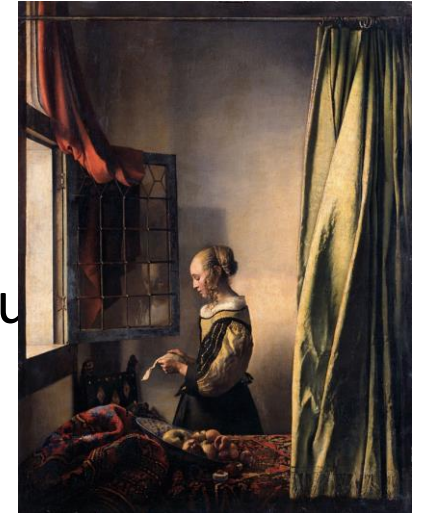
- Kto pisze listy?
- Do kogo można je pisać?
- Na jaki temat mogą być listy?
- Jakie elementy musi zawierać każdy list? (notatka na tablicy)

- **Wprowadzenie do ćwiczenia twórczego pisania:** odczytanie przez nauczyciela listu, który otrzymała przedstawiona na obrazie kobieta (np. list od siostry, która wyjechała, opisujący jej tęsknotę za rodziną i domem).
- **Praca w grupach – ćwiczenie twórczego pisania:** napisanie odpowiedzi na usłyszany list. Przypomnienie struktury tej formy wypowiedzi.
- Prezentacja prac grup.
- **Dyskusja na temat pisania listów we współczesnym świecie,** ze zwróceniem szczególnej uwagi na to, że obecnie dominuje list elektroniczny. Podkreślenie, że rządzi się on tymi samymi regułami, co list klasyczny – budowa, zwroty do adresata, formuły powitalne i pożegnalne itp.

➤ **Propozycje zadań rozwijających umiejętności polonistyczne.**

- **Zaciemniony obraz, odkryty detal** – list (najazd kamery).
- **Polecenie dla uczniów:** Co wg Was znajduje się w zakrytej części obrazu?
- Pokazujemy całość obrazu i prosimy o podanie trzech wyrazów określających **nastrój (pierwsze wrażenie)**.
- Tzw. **inwentaryzacja obrazu**, czyli wypisanie wszystkiego, co widzicie na obrazie.
- Podział na grupy – **mapa mentalna** (symbole, skojarzenia, konteksty ...) do pojęć: okno, kotara, list, jabłko.
- Z podanych tekstów poetyckich wybierz te, które mogłyby być **ilustracją do tego obrazu**.
- **Uczeń pisze list**, który mogłaby czytać bohaterka obrazu.

- **Propozycje zadań rozwijających umiejętności polonistyczne.**
 - **Odwołanie do doświadczeń uczniowskich** – kiedy ostatnio raz otrzymałeś prawdziwy list? Dlaczego kiedyś ludzie pisali listy?
 - **Skojarzenia** ze słowem list (adresat, nadawca, listonosz)
 - **Co ludzie czują**, gdy dostają wiadomości?
 - **Jakie emocje** w Tobie wywołuje ten obraz?
- rozmowa o wrażeniach – **Gdy patrzę na obraz...** (niedokończone zdania)
- O czym może być treść listu? - **rozmowa**
 - Wskazanie elementów znaczących, np. oświetlona twarz bohaterki.
 - **Praca w grupach. Mapa myśli** – gromadzenie słownictwa związanego z uczuciami przeżywanymi przez bohaterkę, odczytanie mimiki twarzy.
 - **Opis przeżyć wewnętrznych** bohaterki (5-7 zdań).
 - **Praca domowa**

Utrwal w dowolny sposób sytuację przedstawioną na obrazie (opisz, sfotografuj, narysuj...)

- **Propozycje zadań rozwijających umiejętności polonistyczne.**
- **Temat lekcji: Ludzie listy piszą... - w jakim celu?**
- Ludzie listy piszą – **piosenka** Skaldów.
- **Wprowadzenie w sytuację** – czy uczniowie mieli kiedykolwiek kontakt z listem, czy dostali/pisali list, czy wiedzą, jak wygląda list (list, koperta...).

Przyniesienie i pokazanie papeterii.

- **Krótką historią listu** – prezentacja lub informacje z internetu.
- Dodatkowo: **elementy charakterystyczne** dla listu (nagłówek, zasady pisania listu).

- **Pokazanie obrazu:** wrażenia uczniów, ich refleksje, swobodne wypowiedzi.
- **Portret psychologiczny postaci** (opis postaci, wygląda na smutną)– jaki list dostała bohaterka: list prywatny czy oficjalny? Gromadzenie słownictwa (ćwiczenia leksykalne, np.: straszna historia).

Podział na grupy: list miłosny; list opisujący tragiczną sytuację rodzinną; z podróży . Uczniowie gromadzą słownictwo, które mogłoby się znaleźć w liście (rzeczowniki, czasowniki, określone zwroty).

- **Ćwiczenia redakcyjne:** grupy wymieniają się swoimi kartkami i piszą początek listu, z wykorzystaniem zebranego materiału.
- **Praca domowa: Dokończ list** w domu lub napisz list do siebie, gdy jesteś smutny/szczęśliwy – do wyboru.

Jan Vermeer *Czytająca list*

- **Propozycje zadań rozwijających umiejętności polonistyczne.**
- **Jakie symbole** dostrzegasz na obrazie? Skorzystanie ze słownika symboli.
- **Który przedmiot** zwrócił twoją szczególną uwagę? Dlaczego?
- **Nadaj inny tytuł** temu obrazowi.
- **Ćwiczenia słownikowe:** stwórz epitety odnoszące się do kolorów (np. burgundowa czerwień);
- **Dokończ zdania** porównaniami/ metaforami, np. Światło jest jak...
- **Zredagowanie notatki** na temat obrazu:

**Czego dowiedziałem się np. z Internetu o obrazie,
a co sam odkryłem (my)?**

- **Opowiadanie:** Co robi dziewczyna po przeczytaniu listu?
- **Opis miejsca** : Opisz pokój bohaterki obrazu.

Jakie elementy mogła ukryć kotara?

➤ August Renoir „Parasole”

- Wymyśl (i zapisz) w ciągu trzech minut jak najwięcej zastosowań parasola (ważne jest odczytanie pomysłów).
- Myślenie obrazami. Co wiesz na pewno? Czego się domyślasz? Czego jeszcze chciałbyś się dowiedzieć?
- Wyobraź sobie, że kobieta bez parasolki i stojący za nią mężczyzna rozmawiają ze sobą, a ty słyszysz ich rozmowę. Zapisz ją.

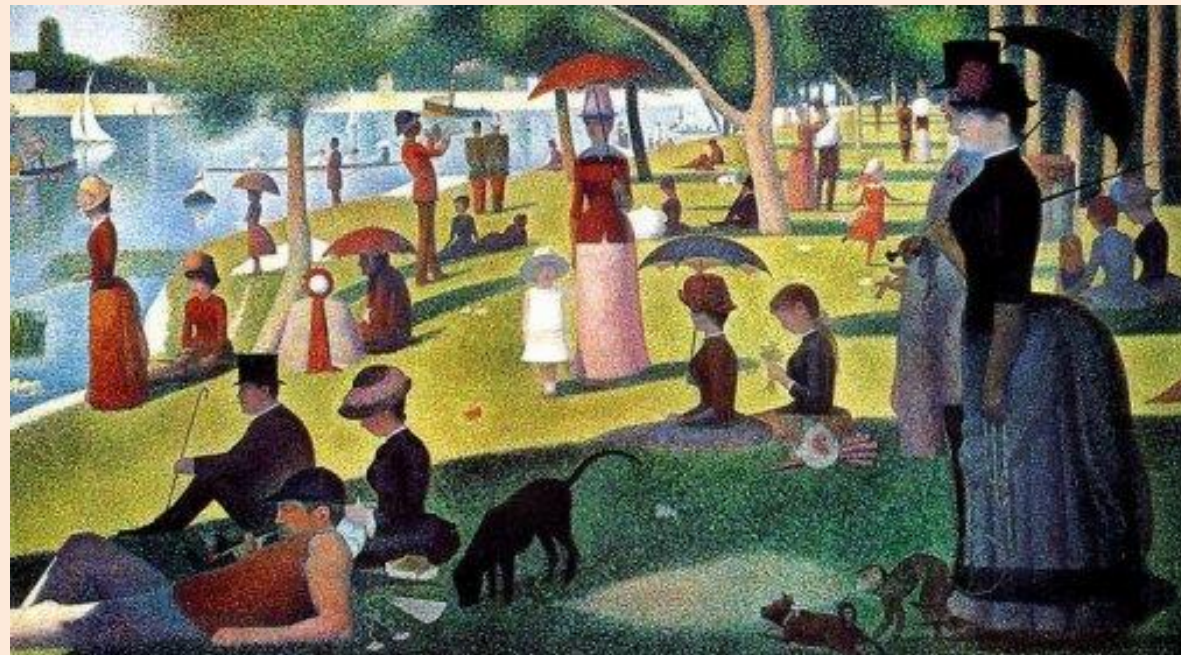

Źródło: Olejarz Agnieszka, Śpiewające obrazy Marka Grechuty, „Biblioteka w szkole” 2015 nr 3, str.14.

➤ **Georges Seurat „Niedzielne popołudnie na wyspie Grande Jatte”**

- Przygotuj mapę myśli związana z wyrażeniem „niedzielne popołudnie”.
- Wciel się w jedną z ukazanych na obrazie postaci i napisz o tym, co widzisz wokół siebie.
- Zapisz swoje wspomnienia, wrażenia dotyczące jakiegoś miejsca, które widziałeś (np. w formie kartki z pamiątnika, listu).

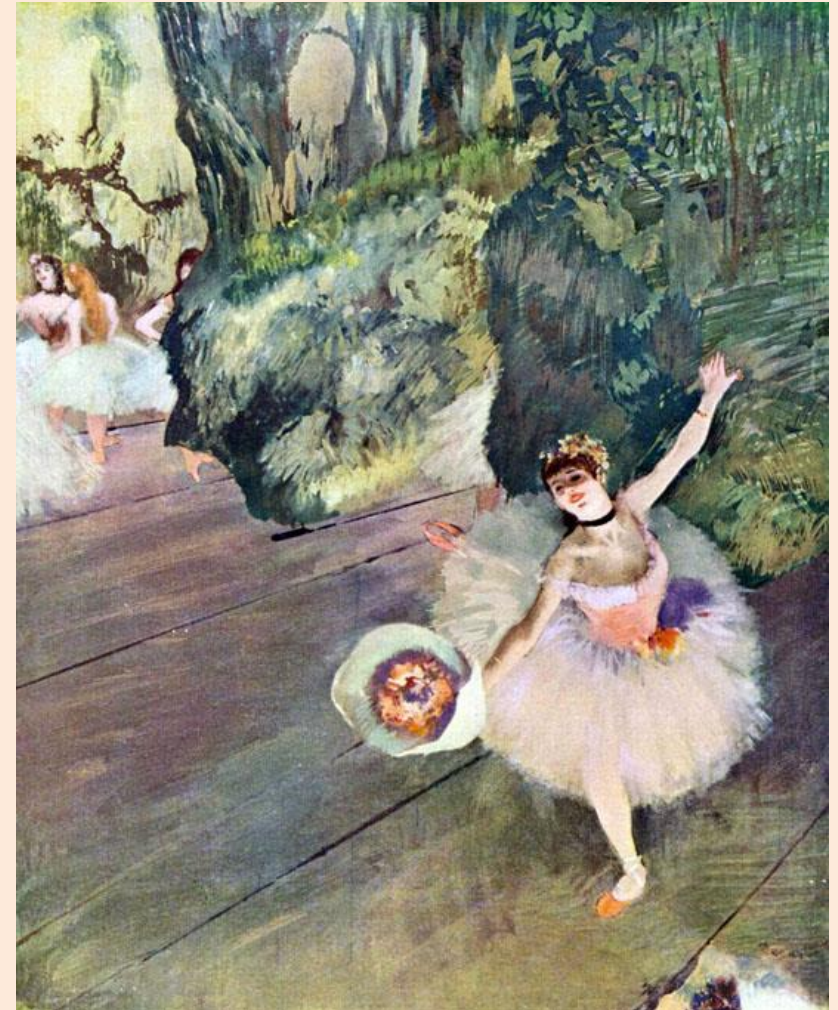

- Źródło: Olejarz Agnieszka, Śpiewające obrazy Marka Grechuty, „Biblioteka w szkole” 2015 nr 3, str.14

➤ Edgar Degas „Kłaniająca się tancerka z bukietem”

- Jakie wrażenie wywołują w tobie postacie ukazane przez malarza? Jak wygląda tancerka? Jakie uczucia malują się na jej twarzy?
- „Widoczny na zniekształconej buzi zachwyt miesza się z krańcowym wyczerpaniem, co symbolizuje paradoksy świata spektaklu. Czy zgadzasz się z tą opinią?
- Czy wiesz, co oznacza wyrażenie „15 minut sławy” ?

➤ **Edgar Degas „Kłaniająca się tancerka z bukietem”**

- Czy wiesz, co oznacza wyrażenie „15 minut sławy” ?

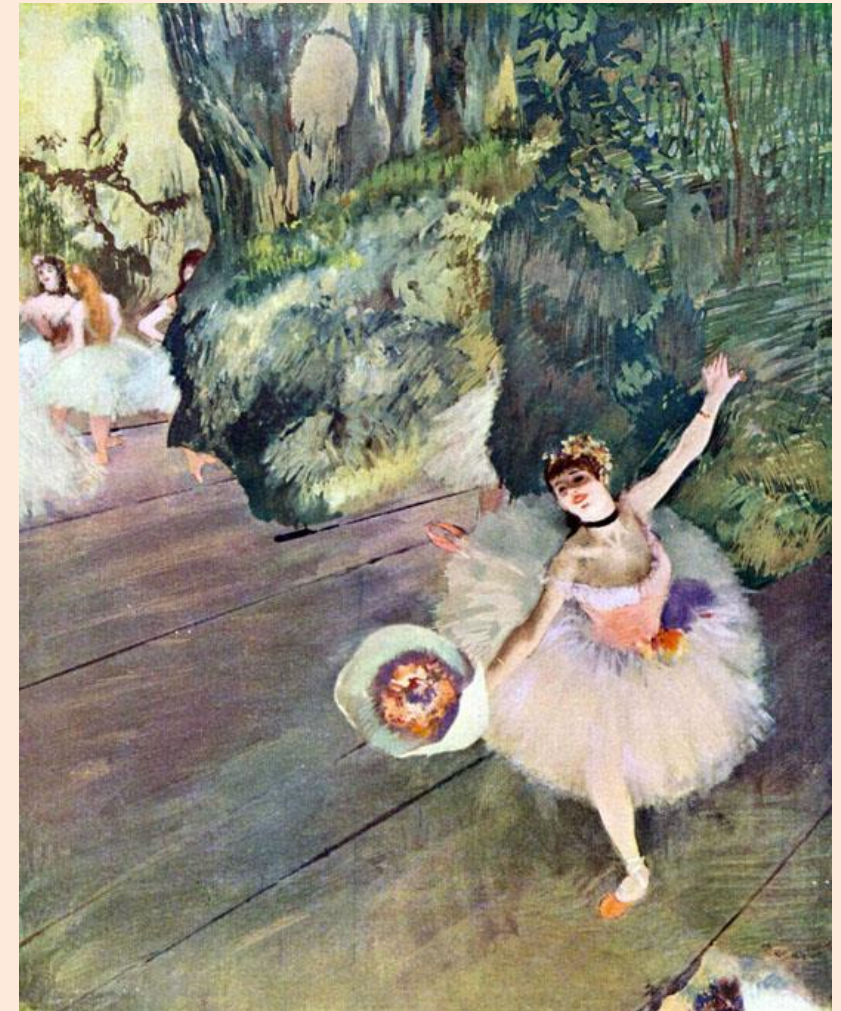
15 minut sławy ([ang. 15 minutes of fame](#)) - termin określający krótkotrwałą, ulotną uwagę szeroko pojętych [mediów](#)^[1].

Wyrażenie zostało sformułowane przez amerykańskiego artystę [Andy'ego Warhola](#), który w 1968 powiedział:

"W przyszłości każdy będzie sławny przez 15 minut".

Termin powszechnie jest stosowany w przemyśle rozrywkowym oraz innych rejonach kultury popularnej np. w odniesieniu do uczestników programów telewizyjnych typu reality show („mieć swoje 5 minut”).

- **Napisz krótkie opowiadanie,**
które będziesz mógł zatytułować jednym ze sformułowań.

➤ **Edouard Manet „Śniadanie na trawie”**

Źródło: Olejarz Agnieszka, Śpiewające obrazy Marka Grechuty, „Biblioteka w szkole” 2015 nr 3, str.14

- **Rysowanie metafor** (wybrane metafory kojarzące się z tematem obrazu są zapisane na kartkach, które zostają rozdane uczniom; ich zadaniem jest dosłowne zilustrowanie frazeologizmów);
- po zakończeniu pracy następuje odgadywanie namalowanych wyrażeń, (np. śniadanie na stole, ostatni krzyk mody, nadążać za modą, znać coś od kuchni, mowa-trawa, wiedzieć, co w trawie piszczy, zielony jak trawa na wiosnę).
- **Myślenie obrazami:** Co wiesz na pewno? Czego się domyślasz? Czego jeszcze chciałbyś się dowiedzieć?
- **Jakie wrażenie** wywołuje obraz? Co czujesz, patrząc na niego?
- Wystawienie obrazu wywołało skandal. Zgromadź **argumenty za i przeciw** obrazowi.

➤ **Paul Gauguin „Skąd przychodzimy, kim jesteśmy, dokąd idziemy”**

- Co wg was przedstawia obraz? Gdzie znajdują się postacie, jak wyglądają, co robią?
- Jaki jest nastrój obrazu?
- Jaki tytuł można nadać temu dziełu?

- Czy pytania składające się na tytuł są naiwne? Dlaczego?
- Odczytanie fragmentu listu malarza do przyjaciela.
- Odtworzenie piosenki Marka Grechuty „Skąd przychodzimy, kim jesteśmy, dokąd idziemy” jako kontekstu do interpretacji. Źródło: Olejarz Agnieszka, Śpiewające obrazy Marka Grechuty, „Biblioteka w szkole” 2015 nr 3, str.14
- **Ćwiczenie opisu miejsca:** uczniowie dobierają się parami (jeden opowiada, drugi słucha, oczy są zamknięte). Opowiadający ma w plastyczny sposób (kolory, zapachy, dźwięki) opisać, co przeżył lub zobaczył. Na koniec dzielą się wrażeniami.

Netografia: [dostęp: 7.06.2018]

<https://pixabay.com/pl/>

[Żywe obrazy: http://ohme.pl/lifestyle/szkola-otwarta-na-sztuke-czyli-galeria-zywych-obrazow-to-trzeba-zobaczyc/](http://ohme.pl/lifestyle/szkola-otwarta-na-sztuke-czyli-galeria-zywych-obrazow-to-trzeba-zobaczyc/)

Dzieła malarskie:

https://pl.wikipedia.org/wiki/Zimowy_pejza%C5%BC_z_%C5%82y%C5%BCwiarzami_i_pu%C5%82apk%C4%85_na_ptaki

<https://www.franshalsmuseum.nl/en/art/banquet-of-the-officers-of-the-st-george-civic-guard-3/>

[https://pl.wikipedia.org/wiki/Krzyk_\(obraz\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Krzyk_(obraz))

https://pl.wikipedia.org/wiki/Mona_Lisa

https://www.gnosis.art.pl/iluminatornia/sztuka_o_inspiracji/marc_chagall/chagall_skrzypek.htm

[https://pl.wikipedia.org/wiki/Kwitn%C4%85ce_r%C3%B3%C5%BCowe_drzewo_brzoskwiniowe_\(wspomnienie_Mauve%E2%80%99a\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Kwitn%C4%85ce_r%C3%B3%C5%BCowe_drzewo_brzoskwiniowe_(wspomnienie_Mauve%E2%80%99a))

[https://en.wikipedia.org/wiki/Guernica_\(Picasso\)](https://en.wikipedia.org/wiki/Guernica_(Picasso))

https://pl.wikipedia.org/wiki/Pejza%C5%BC_z_upadkiem_Ikara

<http://www.encyklopediateatru.pl/autorzy/609/tadeusz-kantor>

<https://kultura.onet.pl/sztuka/wystawa-obrazow-zdzislawa-beksinskiego-w-muzeum-narodowym-w-szczecinie/j3s2n5x>

<https://culture.pl/pl/dzielo/jozef-mehoffer-dziwny-ogrod>

https://pl.wikipedia.org/wiki/Dziewczyna_czytaj%C4%85ca_list

Bibliografia:

Pomysły ćwiczeń rozwijających umiejętności polonistyczne:

Olejarz Agnieszka, Śpiewające obrazy Marka Grechuty, „Biblioteka w szkole” 2015 nr 3, str.14.

***Dziękuję za uwagę.
Zapraszamy na kolejne szkolenia
dot. wdrażania nowej podstawy programowej
z języka polskiego***

•Agnieszka Grudzińska

Opracowanie: Agnieszka Grudzińska, nauczyciel-konsultant Regionalnego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli „WOM” w Częstochowie

Licencja: Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne 4.0 Polska

